

Dròpax o *dropacisme*, pres del gr. *δρῶπαξ* 'emplastre depilatori'. □ 1.ª doc.: tots dos 1868, *SLiCosta*; *-cisme*, Lab. 1839.

DROPO, 'mandrós habitual, que ronseja apàticament per no treballar', de primer fou *dròpego* i **dròpeu*, que primitivament designà l'hidròpic o l'obès panxut, de moviment feixuc o paràlitzat, antic terme medical pres del ll. *hydropicus*, i aquest, del gr. *ὑδρωπικός*, derivat de *ὑδρωψ* 'hidropesia' (compost de *ὑδωρ* 'aigua' amb *ῶψ* 'aspecte'). □ 1.ª doc.: 1736, Carles Ros; és també aragonès i allí ja el trobem el 1655.

Era ja el 1736 un vell adagi valencià assonantat: «no s'ha fet lo Infern per a bobos / sinós per a *dropos*» (C. Ros, *Adages y Refranys*, p. 60); i el mateix Ros l'usava en un dels seus romanços burlescos: «encara que roïn sia, / dir qu' és molt home de bé; / si és *dropo*, dir qu' és honrat, / y també qu'és... innocent» (*Rom.*, 89). *Dropo* «bribó, pícaro, drope, nebulos; peresós, inaplicat», Belv. I ja va usar-lo Aribau, en una poesia humorística de 1845: «no tinch res de dols ni fi: / mes, si t'agradan els *dropus*, / pelegrina, vina assí» (en el llibre de Montoliu, *Aribau*, p. 285); i molts escr. Renaix.: «Està clar, no té d'anar malament l'Espanya, si tothom fa el *dropo*. Y 'n diuen gent de sa casa, y tot lo dia rodan!», EmVilanova, *Del meu tros*, 183; exclama el bandoler ferit de mort: «ai, ai! I encara no ve, aquest *dropo* de rector? Aixís se colltrenqués!», Mrn. Vayreda (*La Puny.* XXI, p. 250).

Era també aragonès, com ens asseguren DMPeralta i Boroa: «*dropo*: aragán, inaplicado». El cas és que a Aragó ja va servir-se'n Baltasar Gracián, en una «crisis» del seu *Criticón* (1650-57), en què posa noms significatius als seus personatges (com ara *Zaino* l'hipòcrita traïdor): «—¿Qué papel hace éste? —Es el tan nombrado *Dropo*... y tan temido! —¿Y aquél? —El *Zaino*, otro que tal» (Libro III, crisis 3.ª, Barcelona, 1950, p. 407). Confirma encara que era un mot viu a Aragó l'acadèmic aragonès Sieso, que documentava l'AcEsp. sobre aragonesismes, amb un treball lexicogràfic de 1720, però no hem de fer massa cas de la seva definició «pícaro»,¹ perquè està trampejant una pedantesca (i impossible) etimologia grega transmesa per l'it. *drappo* «trapo, por ir hecho andrajoso» (Gili, *Tes.*, s. v.).

S'estén així mateix fins al gascó de les valls de Lixon, on *dròpous* apareix en una narració en parlar de Caza de Larboust amb l'explicació «rejetons» (*Armanac dera Mountainho*, 1931, 32): no sé si cal entendre 'tanys o rebrots inútils' (vagatius, *dropos*) o si és en el sentit humà de 'fills' (cf. oc. mod. *dròlle* 'criatura'): de tota manera és una acc. secundària.

El portuguès ens acosta molt més a la pista etimològica. Allí *trópego* significa 'esguerrat, alesiàt' «o que mal pode andar, o que tem dificuldades em mover os membros»; H. Michaelis defineix *trópego* adj. 'el qui no es pot servir lliurement d'alguna cosa; feble, decaïgut, desgraciat' («hinfällig, elend»); inhàbil: *passos*

trópegos 'insegurs'; *trópego das pernas* 'ronc, coix' («hinkend»); *trópego da lingua* 'balbuç, quec' («stammelnd, stotternd»). Carolina Michaëlis va assenyalar una variant algarvia *tropo* en lloc de *trópego* (que aparionava amb els duplicats *lostro/lóstrego*, *lontra/lóntrega*, i altres menys coneguts, entre ells gall. *seixebra*, port. ant. *seixébrega* SAXIFRAGA).

Tot fixant-se que el vell veterinari portuguès Mestre Giraldo (en la seva obra de l'any 1318) explicava que «o cavalo aguado tem água, incha e çopega» s'adonà que *trópego* havia de venir de *HYDROPICUS* tal com *aguado de água* (*RLus.* XIII, 354n.1, 232n.1, 393). I llavors Spitzer (*Lexikk*, 64), inspirant-se en el port. *trópego*, ja suggeria l'etimologia *HYDROPICUS* per al català, si bé desorientat per un cat. *dròpoles* 'tòfones' vacillava entre la bona etimologia i partir del ll. *TUBER* 'tòfona', però aquest *dròpoles* amb tal significat no ha existit mai i *AlcM* explica com és degut a un simple malentès per part de Vogel d'un passatge dels *Sots Feréstecs* de Caselles. Es queda Moll amb l'etimologia *HYDROPICUS* però vacilant.

No cal vacillar gens: 2 el cat. i arag. *dropo* ve d'*HYDROPICUS*, i si Spitzer també titubeja per al portuguès, preguntant-se si més aviat que amb *HYDROPICUS* s'ha de partir del cast. *trompicar* 'caminar ensopegant', en realitat el seu dilema és entre les dues fases d'una mateixa lluna: en el DCEC indico que també el cast. *trompicar*, amb variant port. *tropicar*, provenen en definitiva d'*hydropicus* si bé encreuats amb el tipus *TROPEZAR* (DCEC) i la seva variant *trompezar*.

DERIV.: *Dropada*. *Dropando* tort. *Dropàs*. *Dropejar* [1803, Belv.; Lab. 1839]. *Dropella* [1546, *AlcM*]: potser d'un conegènere del cast. *tropelia* 'arts màgiques, encís' provinent del gr. *εὔπραελλία* (veg. DCEC), si bé contaminat per *dropodròpol*, en la inicial. *Dropenc*. *Droperia* [Belv., 1803; Lab. 1839], l'usà Pitarra en *La Botifarra de Libertat*, 1860: «L'EMPERADOR DEL MARROC: Ditzós lo pare --- / avuy deploro ja tanta catxassa: / no tenim armas / --- / Malehida siga sa conducta avara! / Sa *droperia* eterna 'ns té perduts» (*Gatades i Singl.*, p. 20). Al costat de *dropo* es forma una variant vulgar *dròpol* (veg. supra), amb la coneguda ultracorrecció *zo > zol* (nínxol, rínxol, tífuls; no hi ha «interferència» ni existeix tal «sufix -ul», com el que diu *AlcM*).

S'ha registrat també un cast. *drope* «desharrapado, galopín, hombre despreciable», des de Terreros (c. 1770) i en Bretón de los Herreros. Hi ha bon motiu per suposar que aquest *drope* vagi pendre el sentit de 'pallissa, llenya, tonyina', que és allò que sol provocar pertot on es presenta el vagabund, i que d'ací vagi néixer un cat. jargonesc o familiar *drop*, que el *DG*. recollí a l'Alt Emp. (Espolla), i que usava molt sovint Pitarra: ja en el *Cantador* (c. 1865): «Ja us he dit un altre cop / que muxoni! —N. Tens poc pèl / —Y ho juro pel Déu del cell! / —N. Doncs corrent: ell rebrà *drop*» (*Singlots Po.*, 102), «més *drop* y menos pallica!» (ib., 107).

Endropir, *endropiment* (escr. Renaix.), *endropidor*.